

Yazar: Reşat ARBAŞ

Kýrmýzý ýpýkta durup

Bugün kýrmýzý ýpýk yada trafik týkanýklýdýnda duruptan bahsedeyim... Önce þunu hatýrlatalým... **motosiklet esas olarak ön fren ile durur.** Bazý eskiler buna karþý çýksada en güvenli frenleme daima iki frenin kullanýlması ile olur. Sakýn sadece arka freni kullanarak durmaya çalyþmayýn.

Hadi bakalým giderken kýrmýzý ýpýk yandý

1-Aynayý kontrol edin... Arkadan gelen (Ayný zamanda kaset deðiþtirirken, bir yandan telefonla konuşan, ve arka koltuktaki çocuđuna laf yetiptiren otomobilli) sizi-kýrmýzý ýpýđý - öndeki týkalý trafiđi gördümü? Duruyor mu? Ýyi o zaman :)

Þeridin temiz bir yerini seçin ayađýnýzý koymak için... yađlý, kumlu, çukurlu, su gölcüklü (Ne kadar derin acaba) pis yerlere ayađýnýzý basmamaya gayret edeceksiniz.

2-Frenlemeye baþlayýn... Vites küçültün ... 1'e kadar... **hiçbir zaman boþa almayýn (*)** arkadaki duramazsa yapacak hiçbirþeyiniz kalmaz. Ayrýca siz durduđunuzda arkanýzda kimse olmayabilir, sonradan tamgaz biri çýkagelir mesela...

- Tekrar aynayý kontrol edin...

- Ýki freni birden kullanýn ve durun.

Hiçbir zaman ýpýkları görmek için kafanýzý kaldýrýp bakmak gerekecek kadar yaklaþmayýn ýpýklara, yani yaya geçidini tamamen serbest býrakýn. Baþýnýz yere paralel düz ileri bakarken trafik ýpýkları "Görüp alanýnýz" içinde olsun.

- Ön Freni ve debriyajý her zaman dört parmađýnýzla kullanýn. [MX (Motocross) yarýþçýsý deđilsiniz * unutmayın *]

3- Durdunuz...

DÝKKAT

Pozisyonunuz bu olmalı (**)

Debriyaj sonuna kadar çekili

Vites 1'de

Sağ ayak Frende (Basılı tabii)

Sol ayak yerde. (Temiz ve sağlam bir yerde)

Sağ el gaz vermeye hazır (Hatta arada hafif hafif gaz veriyor)

Gözler ilerde, ama aynı anda yayaları, geçen trafiği, ve aynayı kontrol ediyor.

Ön tekerlek ileriye bakıyor

Yolcunuz varsa kıprapmadan :) papa papa oturuyor, size birpeyler söylüyorsa siz onu başınızdaki çevirmeden dinliyorsunuz, sakın ola ki ayağına yere koymaya filan kalkmıyor ve tutunduğu yeri - katiyen - bırakmıyor.

En öndede olsanız arada da olsanız **peridin abır sağ yada sol kenarına çekilmeyin**, bu arkadaki arabayı yanınıza davet etmek anlamına gelebilir bazı sürücüler tarafından. Arkadan gelen trafiği tamamen bloke edin. Başka motorlu biri daha varsa gidip yanında durmayın, en az yarım, en iyisi bir motor boyu geride ve aksi yanda (O soldaysa siz sağda) kalın. Sakın muhabbete filan giripmeyin.

Hiçbir zaman gidip **arabaların arasında durmayın**, yani iki aracın arasında, hele ki kör noktalarında. Buna mecbur kalırsanız bu sürücülerle göz temasına geçip sizi görmekte olduklarından tamamen emin olun ve böyle bir mecburiyete bir daha düşmeyeceğinize dair kendinize söz verin.

Unutmayın yaptığınız her doğru şey kendiniz, her serserilik bütün motosiklet camiası içindir. :)

Neyse devam...

Arada kalmıyorsanız, yani önünüzde de araba varsa arkadan gelen trafiğe daha çok özen gösterin, gerekirse önünüzdekinin sağna - soluna kaçabilmelisiniz... yani ortada kalmayın. Aslında çok temiz açık otoyollarda değilseniz hiç bir zaman peridin ortasını kullanmayın, hep arabaların sağ yada sol tekerlek izinden gidin. Buraları daha temiz ve yaşızdır.

(*) Kimisi size debriyaj çekili kırmızı ıpıkta beklemenin motorun sağlıklı için pek iyi olmayacağını söyleyebilir... aldırmanın. Motorlar bu uluslararası standarda göre imal edilmektedir, debriyaj üç kurupluk bir parçadır, esas olan gerektiğinde arkadan gelen yada daha yepil yanmadan kalkan aracın önünden kaçmak ve hayatta kalmaktır. Ayrıca bazen N'den 1'e kolaylıkla almayabilirsiniz vitesi, ayağınız kayar, sağ ayağı yere indirip freni baltamak zorunda kalırsınız, bu defa yokuştaysanız ön freni çekmeniz gerekir, aynı anda gaz veremezsiniz, motor stop edebilir vs. vs. vs. türlü komplikasyonlarla karışabilirsiniz ve aranızda bekleyen insanlar genellikle yepil ıpık görüldüğünde gaza basma edelimindedir.

Unutmayın motosiklette hafif kaza yoktur! ıki otomobil arasında tampon tampona ufak bir "tokuma" sizin için kırk bir bacak anlamına gelebilir.

Yani iyisimi siz 1'e alın, fren lambanız yanıyor olsun sürekli ve dediğim gibi bekleyin :)

- Debriyaj için esas sağlıklı olan şey onu "kavrama noktasında" uzun süre tutmaktır.

(**) Bunu bir çek-list gibi bir kağıda yazıp ezberlemeniz iyi olacaktır. Ben öyle yapmış, ilk motoruma yaptırmıştım.

Apağıda bu konuda daha önceden gelmiş sorular, görüşler ve cevaplar bulunuyor...

Bunlarada bir göz atın lütfen.

Soru: (ICE)

Valla hiç üpenmeden yazdığının için ben tepekkür ediyorum sadece bir soru soracağım kafama takıldı bana motor öğreten kişiler ön freni 4 parmakla değil sadece 2 parmakla sıkınam gerektiğini söylediler çünkü zaten çok kuvvetli ve hassas bir ön fren var 2 parmakla bile zınk diye durdurabiliyor acaba hangisi doğru?

Cevap: (Hakan - Kendisi tecrübeli bir MX -Motocross sürücüsüdür)

ıkiside doğru aslında... Ama şu da var ki kullandıkça zaten en rahat pozisyonu kendin bulursun.. Mesela yokuş yukarı kalkarken iki parmakla ön freni sıkıp aynı anda gaz verebilmek gibi.... Ve küçük bir öneride benden; motor kullanmayı behiriçi yerine dağda bayırda öğrenmeye çalışpın... Asfalt üzerinde ve otomobiller arasında hata yapıpta sağ kalma şansınız oldukça azdır... Ayrıca alıpkın olmanızda trafiğin akıpyyla doğru orantılı olarak hızlı gitmek

zorunda kalabilirsiniz.

Cevap (DD):

Peki, bu yanýtla sanýrým Hakan'ýda yanýtlamýp olacađým...

Önce, frenininiz "Çok" kuvvetliyse bir sorun var, ayarlanmasý gerekiyor demektir. Sađlýklý bir motorun freni (Yada hiçbirpeyi) hiçbir zaman "Çok" kuvvetli ve/veya "Hassas" olmamalý. Yada sen henüz motora alýpamamýp olabilirsin, gerektiðinden fazla güç uyguluyorsundur... Aslýnda bu daha genel bir problem. Çalýpmak lazým, yavaþ hýzlarda yumuþacýk duruvermek görüldüðü yada sanýldýđý kadar kolay deðildir.

Debriyaj "Bir defada tam olarak", Fren daima "Gittikçe artan" güçte ve "Kararlýlýkla" çekilmelidir... veee bunu iki parmađýnla yapamazsýn maalesef.

Ýki parmakla fren yapmak daha önce yazdýđým gibi MX (Yarýp) tekniðidir. Ön freni/tekerleði bloke edip ayný zamanda arka tekerleðe spin vererek bozuk zeminde dar yerlerde motoru hemen hemen olduðu yerde döndürmeye yarar. (Bir ayakta yerdedir bu arada) MX motorunuz yoksa ve gevþek zeminde deðilseniz denemeyin, pratik hayatta bir yararý olmayacaktır, tehlikelidir de üstelik.

(Tabii bir de mountain-bike downhill tekniðidir... Zaten fren kolu iki parmak için dizayn edilmiþtir... Ancak o alet sizin vücut ađýrlýđýnýzýn 7-8 de biridir ve bambaþka bir teknik sözkonusudur. Daha önce yazdýydým, motosiklet "Motorlu bisiklet" deðil, "Ýki tekerlekli otomobil" dir)

Bir diðer noktada þudur, evet 30-50 gibi hýzlarda giderken motoru yavaþlatmak için iki parmakla yaptýđýnýz fren bir iþe yarayabilir ama motor yüklüyse, yolcunuz varsa, yokuþ asađý gidiyorsanýz, hýzýnýz diyelim 130 km/h filan gibiyse ve bu saydýklarýmdan biri yada birkaçý bir aradaysa yandý gülüm keten helva :) Önünüze çýkan birpey için motora kenetlenmiþ "O diðer iki parmak" ý oradan söküp frene koyamazsýnýz ve duruþ mesafeniz defalarca artar. Zaten çoðu kez bir iki metre bile artmasý motorcu için bir felakete yol açar.

Fren pedalýný bir kapý gibi düþünün, siz kapýyý açmak kapatmak için kol tarafýndan mý itersiniz yoksa menteþeye yakýn bir tarafýndanmý? Ýki parmakla yapýlan frende menteþe tarafýný kullanýyorsunuz, yeterli moment kolu olmadan yeterli güç üretemezsiniz. Ayrýca - bütün - motorlarda fren kolu dört parmaða göre dizayn edilmiþtir (Ýlave - modern MX makineleri istisna) ve emniyetli duruþ için gerekli güç ancak böyle üretilebilir.

Ben kendim çok denedim, boş bir yerde siz de deneyin, iki parmakla "Yumuşak" (smooth) fren yapamaz. Oysaki dört parmakla istediğiniz basıncı istediğiniz yumuşaklıkta uygulayabilirsiniz.

Hakan yokup yukarı durduğunda hem freni hem gazı aynı elle idare edip motoru kaldırmaktan bahsediyor, haklıdır çünkü motoru size tarif ettiğim gibi durdurmaya başparamamıştı ya da o şekilde öğretilmemiş ona (Ve bana) ve bu cambazlıkta ihtiyaç duymaktadı. (Yırat: aynı şeyi ben de çok yapmışımdır - bilgisizlik) Yani vites 1'de, sağ ayağı frende, sol ayağı yerde olsa bir taraftan parkı mırıldanarak yokup yukarı kalkacağı yerde lüzumsuz risk alıyor, dikkat kesiliyor, yanlış yere odaklanıyor. Hakan'a bunu yazdığı için teşekkür ederim bu arada...

Evet motor kullanmak hür ister ama kesinlikle "Cambazlık", "Özel marifetler" istemez. Bunlara gerek duyduğunuzu hissediyorsanız bir şeyleri yanlış biliyor ya da uyguluyor olmanızdır. "Hür - ustalık" ise zamanla, sabırla, antrenmanla, tecrübeyle ve yapılan işi severek kazanılan bir şeydir.

Lafı gelirken bir ufak hatırlatma daha: Motorla giderken partların deşmekte olduğunu hissettiğinizde, mesela ilerde okul dağımı çocuklar kaldırırken, iki inek yol kenarında otuluyor, park halindeki arabalardan birinin stop lambaları yanıyor -içinde biri var gibi, **FREN KOLONU DÖRT PARMAGINIZLA "ÖRTÜN"**. Normal gidiyorsanız zaten gazı kesmeyin ama fren yapmaya, manevraya hazır olun... Ön fren son derece önemlidir unutmayın ve parmakları gazdan çekip frene koymak çok kıymetli bir süreyi sizden çalar, hatta "Ürkütücü" bir şeyle karpılababilirsiniz ve o panikle şımsıkı tutunup hiç fren yapamayabilirsiniz bile. Bunlar hep tecrübe -istatistik... Biraz öz güven ve biraz çalışmaya ile hepsi oluyor :)

Bu köşe yazışının geldiği yer: Endurocu - Motosiklet ve Enduro Haberleri, Gezi, Kamp:

<https://www.endurocu.com>

Bu köşe yazış için adres:

https://www.endurocu.com/modules.php?name=Kose_Yazilari&op=view_article&artid=17